

ДО
НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ЗАЩИТА НА
ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД
НА ДОКТОРАНТ
НАРГИЗ БАЙРАМОВНА
ГАХАРМАНОВА
ВСУ “ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д – р Галина Огнянова Йолова - Паскалева, Икономически университет-Варна,
катедра „Правни науки“

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор ” в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.6. Право на Наргиз Байрамовна Гахарманова
на тема: „Приложение на принципа за разделение на властите в страните от
общността на независимите държави“.

Основание за изготвяне - Заповед №111 /20.02.2026г. на Ректора на ВСУ “Черноризец
Храбър“ и решение на първо заседание на научно жури за защита на дисертационен труд за
придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Теория на
държавата и правото. Политически и правни учения“

Уважаеми членове на Научно жури,

След като се запознах с представените материали – дисертационен труд, автореферат,
представени публикации, наукометрия, автобиография и др. установих, че докторантът
отговаря на изискванията, предвидени в ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ,
както и в Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна
степен „доктор на науките” на ВСУ „Черноризец Храбър“. Дисертационният труд е обсъден

от катедра "Публичноправни науки" към Юридическия факултет на ВСУ "Черноризец Храбър" и насочен за защита пред научното жури, назначено със заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Съгласно приложената справка за наукометрични показатели (Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности), декларираните точки от кандидата по група показатели А са 50, а по група показатели Г – 80, което съответства на установените минимални изисквания за придобиване на образователна и научна степен доктор.

По темата на дисертационния труд авторът има общо 6 публикации.

I. Обща характеристика и структура на труда

Представеният ми за становище дисертационен труд на тема „Приложение на принципа за разделение на властите в страните от общността на независимите държави“ е с общ обем от 186 стр., включващ увод, три глави, заключение и използвана литература. Използвани са общо 140 източници, в това число монографии, научни статии, нормативни актове, интернет ресурси, което насочва към една стабилна доктринална основа за извеждане на аргументирани и обосновани научни изводи, заключение и предложения де леге ференда. Ясно изведени и коректно очертани са обекта, предмета, целите и задачите на дисертационния труд, както и рамките на тезис изложението, очертани от автора в насоките - теория за разделение на властите в историята на политико-правната мисъл, утвърждаване на принципа за разделение на властите в Казахстан, взаимодействие между титулярите на държавната власт в страните от ОНД.

Глава първа Същност и предназначение на държавната власт изследва и анализира теоретичните основи на държавната власт и принципа за разделение на властите. Разгледани са различните научни подходи към понятието „държавна власт“, като тя се анализира като разновидност на социалната власт, осъществявана чрез системата от държавни органи. Изяснява се съотношението между политическата и държавната власт, като се подчертава, че държавната власт представлява основното ядро на политическата власт и се характеризира с върховенство, суверенност и институционална организация. Анализират се съдържанието, целите и основните характеристики на държавната власт,

както и необходимостта от разделението ѝ на законодателна, изпълнителна и съдебна, в светлината на значението на този принцип за ефективното функциониране на държавния механизъм, и в частност - предотвратяване концентрацията на власт.

Глава втора Формиране на теорията за разделение на държавните власти в историята на политическата и правната мисъл изследва генезиса и развитието на теорията за разделение на държавните власти в историята на политическата и правната мисъл. Разглеждат се историческото развитие на идеите за разделение на властите, както и се анализира тяхната същност в контекста на организацията на държавната власт и като основен принцип на правовата държава. Разгледани са функциите и ролята на законодателната, изпълнителната и съдебната власт, както и значението на системата от взаимни проверки и баланси за предотвратяване на концентрацията на власт. Третия параграф проследява развитието на законодателната уредба на принципа на разделение на властите в Република Казахстан – от Декларацията за държавен суверенитет от 1990 г. и Конституционния закон за държавната независимост от 1991 г. до Конституциите от 1993 г. и 1995 г., които утвърждават този принцип като основа на държавното устройство.

Глава трета Въплъщение на принципа за разделение на властите в държавното строителство на страните от ОНД разглежда принципът на разделение на властите като базисен принцип на конституционната система в страните от ОНД, взаимодействието на клоновете на управление в страните от ОНД и въпроси на вертикалното разделение на властите, централизацията и децентрализацията на правомощията на държавните органи. В отделните ѝ параграфи се изследват конституционното закрепване на принципа на разделение на властите в страните от ОНД посредством сравнителен анализ на техните конституции, специфики на взаимодействието между законодателната, изпълнителната и съдебната власт, структурата и формирането на парламентите, компетенциите на изпълнителната власт и особеностите на съдебните системи. Коректно се анализира и тематиката на вертикалното разделение на властите и съчетаването на централизацията и децентрализацията на държавните правомощия.

Заклучението обобщава получените в хода на теоретичния анализ резултати, представя основните констатации и се извеждат формираните от автора предложения де

леге ференда досежно усъвършенстване механизмите на реално прилагане на принципа за разделение на властите в страните от ОНД.

Авторефератът на дисертационният труд е изготвен в пълно съответствие – съдържателно и техническо с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките на ВСУ „Черноризец Храбър“ на ВСУ за защита на дисертация за получаване на образователна и научна степен доктор. Той отразява коректно основните постановки, резултати и приносни моменти на дисертационното изследване.

II. Актуалност и приносни моменти на разработката

Актуалността на дисертационния труд логично следва от значимостта на фундаменталния за функционирането на демократичната и правова държава принцип за разделение на властите, и неговата ефективна практическа реализация. Същевременно, дисертационното изследване, извеждайки проучване на възникването, развитието и прилагането на теорията за разделението на властите в правната система на съвременен Казахстан и страните от ОНД, съставлява един цялостен комплексен анализ, основан на измененията в политическата и икономическата система на съответните страни, който в аспекта на интеграционните връзки между тях все още недостатъчно изследван в съвременната правна теория. В този смисъл, трудът надгражда, доразвива и е едно безспорно новаторско за националната правна доктрина изследване.

Приносните моменти на труда могат да бъдат обобщени на следните нива:

1. Комплексно изследване – концептуално и в практически аспект на проблемата за прилагане на принципа за разделение на властите в ОНД.
2. Систематично изясняване правната природа, понятието, същността и съдържанието на държавната власт в страните от ОНД, в светлината на необходимостта от нейното функционално разделение, респ. създаване на балансиран механизъм за взаимодействието между клоновете на властта посредством система от регулации.

4. Изградена на съществуващите доктринални постановки авторова интерпретация, насочена към задълбочаване на идеите за принципа на разделение на властите като един от принципите на демократичната и правова държава, чието прилагане в страните от ОНД е от съществено значение за надлежното им развитие.

5. Идентифицирана е правната природа на принципа на разделение на властите, ролята и мястото му в механизма на държавата, в прилагането на този принцип в практиката на изграждане и реформиране на съвременните държави

6. Възможност за апробиране на постигнатите резултати от дисертационния труд, както в практиката на ангажираните институции, така и с оглед нуждите на образователния процес, при изучаване на фундаментални правни дисциплини като „Теория на държавата и правото“, „Философия на правото“, „Конституционно право на чужди държави“.

III. Бележки и препоръки

Към дисертационното изследване могат да бъдат отправени и някои **бележки и препоръки**:

1. В чисто технически план - в резюмето към автореферата се посочва, че дисертационният труд е в обем от 186 страници и се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература, а списъкът на използваните литературни източници съдържа 140 заглавия, докато в самият автореферат, обемът е посочен като състоящ се от 181 страници, а списъкът на използваната литература включва 210 заглавия. Считам, че това несъответствие би следвало коректно да се коригира.

2. Заключение би могло в по – разширен вариант да съдържа и систематизира по – голяма част от изводите и обобщенията, направени по отделните части на труда.

3. Струва ми се крайно неоснователно изтъкването, че „Основната научно-познавателна новост на изследването се изразява в това, че в него се изясняват основните етапи на историческото възникване и развитие на теорията за разделение на властите.“(с.5 от Автореферат). Ако авторът е имал предвид, в правната система на съвременен Казахстан и страните от ОНД, мисля, че е редно да бъде уточнено.

Заключение

Въз основа на гореизложеното давам изцяло положителна оценка на разработения дисертационен труд на тема „Приложение на принципа за разделение на властите в страните от общността на независимите държави“.

Предвид спазването на установените законови изисквания и изискванията на Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките на ВСУ „Черноризец Храбър“, *с убеденост предлагам на многоуважаемите членове на научното жури да присъдят на Наргиз Байрамовна Гахарманова образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.6. Право.*

25.03.2026

Изготвил:

/проф. д-р Г.Йолова - Паскалева/